

Gull

Dette bør du vite om gull

Alle fortjener å skinne litt...

Gull - et grunnstoff

Rent gull er et grunnstoff. I ren tilstand - 1000/1000 - er gullet for mykt til at vi kan lage gullsmykker av det. For å få et passende arbeidsmateriale, blandes (legeres) gullet med f.eks. sølv og kobber eller bare rent sølv. Disse andre metallene tilsettes i visse forhold for at gullet skal få de egenskaper og fargenyanser man ønsker. Mye kobber gir en rødlig blanding, mye sølv gir en lysere blanding. For å få hvitt gull blandes gull med palladium, nikkel eller sølv. Gull har en rekke kvaliteter som gjør det til et fascinerende metall og ikke minst uunnværlig i moderne teknologi og industri. Gull er ikke bare sjeldent og meget vakkert. Det kan brukes om og om igjen, det verken ruster, blekner, knuses og brekker ikke.

Den kjemiske betegnelsen på gull er Au.

Gull - det edle metall

har fascinert mennesker i tusener av år. Ikke noe annet metall har hatt slik innflytelse på menneskets historie. Jakten på gull har ført til oppdagelse av kontinenter, men land er også blitt angrepet og ødelagt for gullets skyld og hele folkeslag er blitt tvunget til slaveri. Gull er blitt brukt som målestokk for et lands makt og storhet som kulturnasjon.

Double

er gull lagt utenpå et annet, uedelt metall, vanligvis kobberlegering. Gulldouble-varer fremstilles i dag etter to forskjellige metoder. Enten lages varen av gulldouble-plate/tråd eller den lages av et metall som blir pålagt gull på kjemisk måte (elektrolytisk) etter at varen er ferdig laget. En gulldouble-plate blir laget ved at en gullplate i f.eks. 585/1000 blir valset på hver side av en uekte plate, som regel en kobberlegering. Kravet for at varen skal kunne kalles gulldouble, er at gullbelegget på platen er minst 10 mikron (dvs. 10/1000 mm) tykt. Varer som er produsert etter den andre metoden (elektrolytisk forgylling) kan også kalles gulldouble såfremt gulltykkelsen er minst 10 mikron. Hvis den er under 10 mikron, må varen betegnes forgyllt. Kjøper du gullsmykker hos gullsmeden - kjøper du stemplet som sier hvor mye gull smykket har og et stempel som forteller hvem som har laget smykket.

Egypterne oppdaget gullet

Historikerne mener det var egypterne og sumererne som oppdaget gullet - for ca. 7000 år siden. Man trodde at metallet hadde magiske krefter og gullet ble brukt som religiøst symbol, men også som økonomisk verdimåler og til kunstnerisk utsmykking. Omkring år 5000 f.Kr. utformet egypterne kulturgjenstander i gull. Det eldste smykket vi kjenner stammer fra gravkammeret til Kong Zer av Abydos og skriver seg fra år 3100 f.Kr.

Gull finnes overalt

Gull forekommer overalt på jorden. Selv havvannet inneholder gull. Det finnes i kvartsganger i fast fjell, i sand og grus langs elvebredder og i bunnen av tidligere elveleier. Det er svært få steder hvor man i dag vasker ut gull ved elvebredden, slik som i gamle dager. Nå brytes gullførende kvarts i fjellet og blir så ført til store knusemaskiner som finknuser kvartsen slik at den ser ut som fin sand. På grunn av gullets høye egenvekt vil gullsmykket synke til bunns, mens sanden skylles vekk. Ved de store gullgruvene brukes i dag en kjemisk-elektrolytisk prosess som omdanner gullet til natriumgullcyanid, som det rene gullet så blir felt ut av.

Gull er selve symbolet på kjærlighet og troskap, i tillegg til at det forbindes med velstand, makt og evig verdi.

Hva er karat?

100% rent gull er et mykt metall, som må blandes med f.eks. sølv og kobber før det formes til smykker. I Norge brukes hovedsakelig 14kt. 585. Om man blander 1000gr. 14kt. gull, så skal denne, for å stemples 585, inneholde minst 585 gram rent gull. De resterende 415/1000 kan inneholde f.eks. sølv eller kobber.

I Norge er det ikke tillatt å angi finheten i karat på varen. Det er heller ikke lov å stemple gull av lavere finhet enn 585/1000 rent gull og 415/1000 legeringsmetall.

I utlandet stemples gullsmykker fortsatt for det meste med 18, 14, 9 og 8 karat.

Dessuten skal man være klar over at smykker på f.eks. 9 eller 8 karat ikke kan kalles gullsmykker ettersom det er mer uedle legeringsmetaller enn gull i smykket.

Gull er selve symbolet på
kjærlighet og troskap, i
tillegg til at det forbindes
med velstand, makt og evig
verdi.

